

ABONNEMENT

Pays étrangers

Pour un an: 2 Dolars

Édition spéciale: 3 Dolars.

ADRESSE

"İdjtihad,, Constantinople

Téléph: St. 865

xxvième ANNÉE

1 Mars 1931

İCTİHAD

Türkçe ve Fransızca

İLMİ, EDEBİ, İKTİSADİ

No: 316

ABONEMAN:

Seneliği [24Nusha] Türki-
ye için 2 1/2, Âlâ kâğıd-
lısı 5 Liradır

İDAREHANESİ

Cığaloğlunda İctihad Evi

Tarihi Te'sisi:

1904 — Genève.

Yirmi altıncı sene

1 Mart 1931

(HATIRALARIM) dan

— İKİ BUGDAY HEDİYYESİ —

Musul vâililiğinde bolundğum esnâda , (1898-1901) , İstanbul Haham başısı Naım Efendiden aldığım husûsî bir mektupta, Musul-daki Haham başı vekilinin, mâtûh ve âmâ olduğu kakkındaki lhbarın ne dereceye kadar doğru olduğu,mahremâne, benden soruluyurdu.

Derhal kısa bir cevap yazarak, hayli ihtiyar olan bu zatın zâfî basarı anlaşılmakda ise de mâtûh, ve âmâ olmadığını bildirdim.

Naum Efendinin mektûbunu ve yazdığım cevâbı kimseye göstermediğim gibi, böyle bir mûhâbere vukuunu da söylemedim.

Ertesi gün cum'aya musâdîf olduğundan beni uzun fâsılalarla ziyâret eden bu Haham başı vekili de geldi . Hakkındaki şehâdetimin isabeti derecesini anlamak için sözlerini dikkatle dinledim; ateh eseri his edemedim, fakat göz zâ'fı pek âşikâr idi . Bir aralık Haham başı vekili, cebinden buruşuk bir kâğat çıkarak, ayağa kalkıb : - Efendime bir hediye getir-dim, dedi .

Kimseder,alel husus Haham başı vekilinden hediyeğe muntazır"olmadığımdan taaccüb ettim. Buruşuk kâğadı, gözlerine pek zıyâde yaklaşılarak ve yavaş, yavaş açıp içinde bir şey arayarak,yanıma geldi.

— Hediyeem, çok küçük şeylerdir, yâ'ni iki buğday dânesidir, dedi ve yazı masasının yeşil çuhası üstüne koydu.

Bu iki buğday dânesi, dün «Mâtuh degildir.» dedigim adamın mecnûn oldguna, iki şahit gibi göründüklerinden, Naum Efediye cevap yazmakdaki isticâlimden pişman olarak ve Hahamın yüzüne dikkatle bakarak :

Pek â'lâ, teşekkür ederim, dedim, fakat bunları ne yapacağım?

İhtiyar Haham, gâlibâ, başını göğsü üzerine
egerek pek çok uyuklamasından dolâyi, uçları ön
tarafa ziyadece bükülmüş olan uzun ve beni-
beyaz sakalını tutarak :

— Efendim; dedi bunların üstüne doksan kelimeli Tevrât âyeti yazılmışdır .

Buğdarları alevimin içine koyarak, bakdım. Yalnız, gözle değil, gözlüklerde bu yazıları seçemediğim için bir pertevsuz ile bakdım. Filhakıka, düzgün ve okunaklı bir yazı bulunduğunu görerek sordum :

— Bunları kim yazdı?

Dâîniz yazdım.

Ne zeman ?

Dün .

Benim yaşımla sizinkinin yarısından daha az olduğu halde; gözlükle de eyice göremediğim bu yazıları siz nasıl yazdınız?

— Evvelleri gözlüksüz yazardım; şimdi kuvvetli bir gözlükle yazıyorum.

Pirinç üstüne yigirmi beş kelimeli (Fâtiha) yazıldığı öteden beri eşidilmekte ise de, ben görmedim. Gözlerinin zâfına şehâdet ettiğim bir günde en az yetmiş beş yaşlarında ki Haham Efendinin buğday dâneleri üzerine doksan kelimeli bir Tevrat fıkrası yazmakta bulunmuş olması tuhaf bir tesâdüfdir.

O,zaman Musul'ca mârûf bir âlim olan bu ihtiyar, bir Haham olmayup da keşf ve kerâmet inhısarları altında bulunan bizim şeyhlerden, âlinilerden birisi olsaydı, küçük yaşlardan beri hikâyelerini dinlemeye alışık olduğum için bu tesâdüf, kim bilir, belki bana öyle bir hâdise şeklinde görünürdü !

EBÛBEKİR HÂZİM

HİKÂYE

«DAUDET» den

YILDIZLAR

(Geçen nushadan maba'd' ve hitam)

Hanımın rahatını temin için yatağımın otlarını tazeledim, ve üstüne en yeni postunu serdim.

Onu yatırdıktan sonra ben de kapının önüne oturdum. Damarlarımı yakan sevgi ateşine rağmen hiç fena fikirlerim yoktu.

Bu geceye kadar bana sema bu kadar derin yıldızlar bu kadar parlak gözükmemişlerdi. Bu sırada kulübenin kapısı gıcırdadı ve o gözükte. Uyuyamamıştı. Hayvanlarının rüyalarında içli içli melemeleri onu uyutmamıştı. Ateşin kenarında oturmak onu daha çok memnun ediyordu. Omuzlarına kocuğumu sardım, ateşe biraz daha kuvvet verdim, sonra yan yana diz dize hiç konuşmadan oturduk.

Eğer gecenizi güzel yıldızlarla başbaşa geçirdiseniz anlamışsınızdır ki biz uyuduğumuz saatde gecenin sükûtu inzivası içinde esrarlı başka bir alem yaşar. Bu alemlerde pınarlar daha güzel akar, yıldızlar insan gözlerinin sakladıkları cünbüşlerine daha taşkın bir eda verirler. Bir kelime ile dağ kendi hayatını gecenin sessizliğinde yaşar ve güneşin ilk sırtan

ziyalarile boğar. Gecenin bu saatide insan elin den kurtulmuş ağaçlar pervasız dallanır ve geniş rahat çitirdarlar. Güneş insanları yaşatır geceleri de ruhsuz mevcudun canlılık saatleridir. (Stefanet) bu esrarlı cümbiştten uyumuş gürültü yapmaktan korkar gibi bana sokuluyordu. O sırada bir yıldız yerinden kaydı ve ufkun insanlara uzak karanlıklarına bir ateş düştü sanki....

Stefanet:- Bu ne dir? diye kısık bir sesle sordu.

— Biruh cennete düştü hanımın dedim. İkimize bir zaman başımız yukarıda olduğumuz vaziyette kaldık. Sükûtu yine o bozdu:

— Çoban size sihirbaz derler doğru mudur?

— Hayır hanımın. Fakat burada yıldızlara çok yakın yaşadığımız için onların hayatını sizden daha iyi biliriz.

O hala yıldızlara bakıyordu. Omuzlarını örten kocukla tıpkı ilâhi bir çobana benziyordu.

— Ne güzel diye içini çekti. Ne güzel.. Ben şimdiye kadar bilmiyordum. Çobanım sen onların isimlerini bilirmisin?

— Tabii hanımın. Şu sağda parlıyan büyük yıldız, büyük (Şarlemay) e (Sarazin) harbini kazandırdı. Tam tepemizde tutuşan şu üç yıldız... Ne güzel parlıyorlar değilmi? Onun içinde sizin göremeyeceğiniz neler var ki ben görürüm...

Sonra etrafa serpiştirilmiş düşmeğe hazır bir çok yıldızlar. Bunlar allahın cennetinden kovduğu ruhlardır hanımın.. Fakat bunların içinde en güzeli solunuzda gördüğünüz bizim yıldızımızdır. O da tıpkı bizim gibi arkadaşlarımızdan uzak kalmış çoban yıldızı.. Bizim ruhumuz.

Sonra şu bir birini kovalayan iki yıldızlık... Onlar her yedi senede bir evlenirler hanımın; her yedi senede bir gökte düğün olur. Çobanların yalnız hayatına biraz gürültü biraz can verir bu düğün.

— Nasıl çoban yıldızlar evlenir mi ?

— Tabii hanımın.... Ve ben yıldızların düğününü anlatırken onun rengini ay ışığından almış uykulu başı omuzuma yaslandı, yıldızlar kararıp gün yükselineye kadar kaldı:

Ben ruhumun ta derinliklerini saran bir buhranla, fakat daima hürmetle onun seyrediyordum. Etrafımızda yıldızlar yine esrarlı süzülüşleriyle yerlerini insanların dostu güneşe bırakmak için acele ediyorlardı. Ve ben öyle

zannettim ki bu sırada yıldızların en parlağı en esrarlısı yolunu kaybetmiş ve uyumak için omuzuma düşmüştü.

Nakili: HİKMET HAKKI

TAHLİL

KÜRKÇÜ DÜKKÂNI

Yazan : Yusuf Ziya. s. 45 — 1931 Naşiri: İkbâl kitabhanesi.

Ahlaki bozukluk üzerine, bina'en alyh cem'iyetin yarası üzerine tevcih olunmuş bir objectiftir. Çıkan resmin çirkin olması maksadın güzel olmasına mani' olmaz. Süheyla bir a'ile kızı, anası ve babası ruhanî zenginlikten anlamaz: Cemal Münir fakir fakat haluk ve yürekli bir genç; Süheyla ile aralarında muhabbet cereyanı var. Ana ve baba Adnan isminde kumarcı, serhoş fakat zengin bir genci damadlığa seçiyorlar, Adnan kayın valdesinin 5000 liralık mücevheratını Berlinde satıp yiyor ve sonra kayın pederinden de 500 lira alarak Süheylayı tatlik ediyor. Sonra Ekrem isminde bir güzel, fakat kof bir delikanlıya veriliyor; Süheyla, Nahiye müdürü olan zevcinin yanında bir köyde hamiledir, tokat yiyor, hakaret görüyor babasının evine kaçıyor. v. s. v. s. bütün bunlar hep, ahlak ve irade za'iflikleri gösteriyor. Ne mu'asekada, ne muhasede de kuvvet yok. **Roméo ve Juliette** de Shakspeare in ihya ettiği ve ancak ölümle sönen aşk ihtirakı yok. Bu şübhesiz Yusuf Ziya Beyin ateşsizliğine 'atf edilebilen bir noksan değildir. O Ba'zı İstanbul muhitinin ahlak ve irade inkırazını görmüş ve göstermiştir. Hikâyenin kahramanı **istikbal ayağa kapamasını bilenlerindir** diyor. Bir millet için ahlakını takvie etmek ordusunu takvie etmek kadar beka şartıdır. Riyakâr, dalka'uk, vefasız, iradesiz, ideal sız, bir millet ölmüşdür ve onu **'İsai mu'cizedem bile 'acizdir** ihyadan.

TOROS

Mersin Gençler mecmu'ası

Mersinde ayda iki def'a çıkan bu mecmu'a Anadolu'da ve hatta bütün Türkiyede, münasıl neşriyyatın en ruhlusudur diye biliriz.